

PLANTESORTSNEMNDA

VEILEDNING VED SØKNAD OM RETTSBESKYTTELSE AV PLANTESORT

Søknad sendes: **Plantesortsnemnda**
c/o Mattilsynet
Felles postmottak
Postboks 383
Tlf. 22 40 00 00
Epost: postmottak@mattilsynet.no

Det kan bare søkes om en sort i hver søknad. Søknadsskjemaet og vedlegg skal være på norsk. Teknisk spørreskjema (TQ – Technical Questionnaire) er unntatt – bruk engelsk.

Elektronisk søknadsskjema på UPOVs nettsider

Søknad om rettsbeskyttelse av sorter innen artene eple, potet, salat, rose og soyabønne kan også sendes via UPOVs elektroniske søknadsskjema «Electronic Application Form (EAF)»:

<http://www.upov.int/portal/index.html.en>

Veiledning til det elektroniske søknadsskjemaet finner du her: <http://www.upov.int/upoveaf/en/index.jsp>

Mer om de enkelte punktene i søknadsskjemaet

Pkt. 1

Med søker forstås sortseier (person eller foretak) uansett om denne selv er søkeren eller søknaden fremmes gjennom en fullmektig, jf. pkt. 2. Søkeren må som hovedregel være statsborger eller ha sete i et medlemsland av UPOV (Den internasjonale unionen for beskyttelse av plantenyheter) eller WTO (verdens handelsorganisasjon). Plantesortsnemnda kan, når det gjelder plantesorter av særdeles stor betydning for norsk planteproduksjon eller av andre årsaker, bestemme at planteforedlerrett kan meddeles til sortseiere fra land som ikke er tilsluttet UPOV eller WTO.

Er det flere eiere, oppgis navn og adresse på samtlige og deres andel i sorten på eget ark. Den som i denne forbindelse er oppført som søker i skjemaet, regnes å representere sortseierne.

Pkt. 2

Lov om planteforedlerrett har tidligere satt krav til at søkere som er bosatt i utlandet må ha en fullmektig med bopel eller sete i Norge. Dette kravet ble fjernet f.o.m. 1. juli 2010. Da det fortsatt er krav om at søknad må sendes på norsk antas det at de fleste utenlandske søkere og rettighetshavere i alminnelighet fortsatt vil velge å ha en norskspråklig fullmektig. Fullmektig kan f. eks. være en person, et foretak eller et patentbyrå.

Dersom søknaden fremmes via en fullmektig, skal fullmektig underskrive søknaden før den sendes Plantesortsnemnda. All korrespondanse fra sortsmyndighetene vil da gå til fullmektig, som således vil motta informasjon om prøvingen av sorten, utfallet av søknaden og krav om gebyrer og avgifter m.v. Fullmektig må legge frem dokumentasjon på at han har myndighet til å opptre på vegne av sortseieren (fullmaktsdokument).

Pkt. 3

Krysser man av at foredler er den samme som sortseier, dvs. identisk med den (de) som er oppgitt under pkt. 1, skal man ikke oppgi noe annet under pkt. 3. Krysser man av for nei i den forstand at det har vært en tidligere eier, må man oppgi hvem denne er. Dette kan være personer eller f.eks. foretak. Husk å legge ved overdragelsesdokument fra tidligere foredler/eier til nåværende eier/søker.

Pkt. 4

Sorten som søkes rettsbeskyttet, skal beskrives i henhold til teknisk spørreskjema (TQ – Technical Questionnaire) utarbeidet av UPOV eller CPVO (EUs Community Plant Variety Office). Det finnes et teknisk

spørreskjema for hver art. TQ finnes som siste del av dokumentene «Test Guidelines» for de enkelte arter. Skjemaene ligger på internett:

http://www.upov.int/test_guidelines/en/

<http://cpvo.europa.eu/en/applications-and-examinations/technical-examinations/technical-protocols>

For pryddplanter kreves i tillegg ett fargefoto av hele planten, og ett nærbilde av vesentlige deler som karakteriserer den f. eks blomst, blomsterstand, frukt, bær.

Det skal oppgis botanisk slekts- og artsnavn og tilsvarende navn på norsk. Norsk navn kan f.eks. finnes i siste utgave av Lid, Johannes; "Norsk flora", Det norske samlaget, og i publikasjoner fra Norsk plantenomenklaturråd for hagebruk utgitt av Institutt for plante- og miljøvitenskap ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Ås.

Med betegnelse på foredlingen menes "navn", tallkode m.v. som er brukt på plantematerialet under foredlingsarbeidet, i tester, i rapporter osv, før offisiell registrering eller godkjenning. Det skal fremmes forslag til sortsnavn/kultivarnavn. Navnet bør ikke inneholde tall (unntak kan være for grunnstammer) og det bør ikke være i bruk i offisielle sortslister f. eks fra EU, OECD, UPOV. Samme navn kan i enkelte tilfeller godtas når sortene er av slekter som botanisk står langt fra hverandre. UPOV har delt inn slektene i ulike navneklasser i denne sammenheng. Tidligere brukte navn kan godtas dersom det er gått lang tid siden den tidligere sorten er gått ut av bruk. Videre krav til navnet fremgår bl.a. av § 5 i lov om planteforedlerrett. Opplysninger om eventuell genmodifisering er viktig i forbindelse med nemndas avgjørelse om praktisk utprøving av sorten.

Pkt. 5

I enkelte tilfeller ønsker sortseierne å markere at sorten er en del av deres kolleksjon og ønsker derved å knytte en fellesbetegnelse til sortsnavnet som skal brukes. En fellesbetegnelse kan ikke være sortsnavn eller en del av dette. En fellesbetegnelse kan imidlertid registreres av annen instans og bruken reguleres av sortseieren i henhold til dette. Et offisielt sortsnavn derimot er forutsatt brukt om vedkommende sort uavhengig av sortseierens interesser, også etter at eventuell rettsbeskyttelse er opphørt.

Pkt. 6

I kolonnen "Resultat av søknaden ev. dato for godkjenning", skal noteres dato for godkjenning ev. om, det foreligger avslag, hva begrunnelsen har vært, om søknaden er trukket eller lignende.

Pkt. 7

Dersom det har gått mindre enn 12 md. siden en sort ble søkt beskyttet i utlandet, kan det søkes prioritet slik at den aktuelle dagen også blir regnet som søknadsdag i Norge. Ønskes prioritet, må begjæringen om dette skje ved inngivelse av søknaden jf. lovens § 2, 3. ledd og forskriftens § 3. Som dokumentasjon for begjæring om prioritet kreves at den prioritetsbegrunnende søknaden skal være bekreftet registrert på angitt dag av vedkommende lands planteforedlerrettsmyndighet.

Pkt. 8

For å bli rettsbeskyttet, kan sorten ikke ha vært solgt i Norge med sortseierens samtykke før søknadsdagen. I utlandet kan sorter av trær og vinranker være solgt i inntil 6 år og andre vekster inntil 4 år forut for søknadsdagen jf. lovens § 2, 1. pkt. d. Det er viktig at det gis opplysninger om begge disse forhold.

Pkt. 9

For å få en sort rettsbeskyttet eller tatt opp på offisiell sortsliste, vil det være et krav at sorten har bestått en nyhetstest, dvs. at godkjent institusjon har funnet sorten tilstrekkelig distinkt, uniform og stabil (DUS-test). Plantesortsnemnda kan bestemme at resultatene fra DUS-testingen skal kjøpes inn fra institusjonen som alt er engasjert i dette arbeidet. Det er således viktig å gi korrekte opplysninger om denne institusjonen.

Pkt.10

I følge lov om planteforedlerrett § 4 tredje ledd skal det opplyses om opprinnelsen for plantematerialet som ligger til grunn for sorten (foreldresorter) og tradisjonell kunnskap som er brukt ved foredlingen i samsvar med lov 15. desember 1967 nr 9 om patenter § 8b første til tredje ledd. Opplysninger om opprinnelsen for plantematerialet og bruk av tradisjonell kunnskap skal gis for alle alle søknader – også for pryddplanter.

Tradisjonell kunnskap er kunnskap som er utviklet og overført fra generasjon til generasjon innen et lokalsamfunn, en folkegruppe eller liknende og som er knyttet til bruken av visse genetiske ressurser (planter, plantesorter, planteslekter e.l.). Et eksempel kan være kunnskap om visse planters innhold av spesielle nærings- eller virkestoffer og bruken av disse. Tradisjonell kunnskap kan defineres som erfaringsbasert kunnskap som særlig urfolk besitter, som både knytter seg til ulike bruksmåter og til forvaltningen av naturressursene. Denne kunnskapen er overlevert fra eldre til yngre generasjoner, gjennom muntlige forklaringer og praktisk øvelse.

Spørsmålet vedrørende om det er brukt tradisjonell kunnskap ved foredling av sorten handler ikke om hvorvidt sorten er en genmodifisert organisme (GMO) eller ikke. Det skal bare krysses av for «ja» dersom man har benyttet seg av tradisjonell kunnskap som beskrevet i avsnittet over.

Dersom opprinnelsen for plantematerialet er av en slik karakter at det ikke lar seg beskrive ved hjelp av søknadsskjemaets punkt 10, kan opplysninger om opprinnelse isteden gis som et vedlegg til søknaden. Dersom man ikke har opplysninger om opprinnelse og/eller bruk av tradisjonell kunnskap, oppgis dette.

For materiale som omfattes av traktat 3. november 2001 om plantegenetiske ressurser for mat og jordbruk, skal det, når dette materialet utnyttes i Norge i forsknings- eller næringsøyemed, følge med opplysninger om at materialet er ervervet i tråd med standardavtalen under traktaten. Dette kravet er hjemlet i lov 19. juni 2009 nr 100 om naturens mangfold (naturmangfoldloven) kapittel VII Tilgang til genetisk materiale og tradisjonell kunnskap knyttet til genetisk materiale, § 60 Genetisk materiale fra andre land.

Traktaten om plantegenetiske ressurser for mat og jordbruk omfatter kort sagt planteslekter som kan brukes i matproduksjon, dvs. arter av korn, oljevekster, erter, bønner, potet, fôrvekster, frukt, bær og grønnsaker. Fullstendig oversikt over hvilke arter som er omfattet av traktaten finnes i Annex I i traktaten, som kan lastes ned her: <http://www.planttreaty.org/content/crops-and-forages-annex-1>. Standardavtalen under traktaten (Standard Material Transfer Agreement - SMTA) kan lastes ned her: <ftp://ftp.fao.org/ag/agp/planttreaty/agreements/smta/SMTAe.pdf>

Pkt. 11

Forskriftens § 4 setter krav om at søknadsavgift skal betales samtidig med søknadens inngivelse. Dette dokumenteres enkelt ved kopi av kvittering for innbetalt beløp. **Søknaden stemples ved mottak på felles postmottak i Brumunddal. Forutsatt at søknaden er komplett, vil denne innstemplingsdatoen gjelde som søknadsdato. Dersom det foreligger mangler, er hovedregelen at søknadsdatoen fastsettes til den dagen de etterspurte opplysningene er mottatt.**

Søknaden kan også sendes elektronisk til Mattilsynets postmottak. Dersom den elektroniske søknaden ikke er underskrevet, må i tillegg papirutgaven signeres og ettersendes per post. Ved innsending av signert pdf-fil er ikke dette nødvendig. Ved innsending per e-post vil det være datoen ved innkost i Mattilsynets elektroniske system som fastsettes som søknadsdato, forutsatt at søknaden er komplett.

Dersom frister er i ferd med å gå ut for å oppnå planteforedlerrett, eventuelt tidspunkt for prioritet, i Norge i samsvar med § 2 i Lov om planteforedlerrett, kan dato for mottak av foreløpig søknad overstyre dato for mottak av formell søknad ved Mattilsynets felles postmottak. Vesentlige opplysninger må i så fall være oppgitt i den foreløpige søknaden. Nedenfor er det spesifisert hvilke opplysninger i søknadsskjema som vurderes som vesentlig for at mottaksdato ved Brumunddal skal skulle fastsettes som søknadsdato:

- Punkt 1 må være utfylt
- Punkt 2 må være utfylt, men vedlegg kan ettersendes
- Punkt 3 skal være utfylt dersom "nei", dokumentasjon kan ettersendes
- Punkt 4 skal være utfylt, vedlegg må være med
- Punkt Genmodifikasjon må være utfylt dersom "ja"
- Punkt 5 må ikke være utfylt
- Punkt 6 skal være utfylt dersom "ja"
- Punkt 7 skal være utfylt dersom "ja", men søknadsnummer kan evt ettersendes
- Punkt 8 skal være utfylt

- Punkt 9 må ikke være utfyllt
- Punkt 10 må ikke være utfyllt
- Punkt 11 Søknadsavgiften skal være innbetalt innen søknadsdatoen, men dokumentasjon kan ettersendes
- Punkt 12 All dokumentasjon kan ettersendes med unntak av teknisk spørreskjema
- Punkt 13 søknaden må ikke være underskrevet.

Bare søknad og fullmakter mottatt i original regnes som innkommet. Mangelfull søknad kan føre til avvisning. Det vises for øvrig til lov av 12. mars 1993 nr. 32 om planteforedlerrett (sist endret 09.05.2014) og Forskrift om planteforedlerrett av 6. august 1993 (sist endret 25.06.2010).